

Yitro – Exodus 18:1 – 20:23

Aliyah 1 – Exodus 18:1 – 18:12

In deze *aliyah* lezen we dat Jethro, de Midianitische priester en schoonvader van Mozes, naar Mozes toekomt. Hij heeft vernomen dat God grote dingen gedaan heeft voor het volk Israël. Jethro was een **oplettend man**. Hij heeft Mozes in de gaten gehouden, nadat Mozes terugkeerde naar Egypte. Waarschijnlijk heeft Jethro toen al iets geproefd van de macht van Yahweh. Er staat namelijk in Exodus 4:18-19 dat zowel Jethro als Yahweh in Midian spreken tot Mozes en hem groen licht geven om terug te keren naar Egypte. Jethro was als priester vertrouwd met het rijk der goden. Dat blijkt ook uit vers 11 van onze *aliyah*, waarin Jethro zegt: 'Nu weet ik dat Yahweh groter is dan alle goden...' Jethro kende alle goden en ook Yahweh. Hij hield ze allemaal nauwlettend in de gaten. En nu moest hij erkennen dat Yahweh de grootste van allemaal was.

De eerste les die we hieruit kunnen leren is dat anderen **op ons letten**, om te zien of God werkelijk de levende en meest krachtige God is. We hoeven er soms niet eens wat voor te doen om anderen daarvan te overtuigen. Als we God volgen en zijn kracht in ons leven zichtbaar gaat worden, dan zullen er mensen komen, die erkennen dat God de machtige is. Zelfs als we zelf weinig kracht en mogelijkheden hebben om anderen te overtuigen, dan nog zal God zelf overtuigend door ons heen werken.

Dat belooft Hij ook in Openbaring 3:8-9 aan de gelovigen in Filadelfia: *Ik ken uw werken. Zie, Ik heb voor u een geopende deur gegeven en niemand kan die sluiten, want u hebt weinig kracht en toch hebt u mijn Woord in acht genomen en mijn Naam niet verloochend. Zie, Ik geef u sommigen uit de synagoge van de satan, van hen die zeggen dat zij Joden zijn en het niet zijn, maar liegen. Zie, Ik zal maken **dat zij komen** en aan uw voeten aanbidden en erkennen dat Ik u liefheb.*

Opvallend is dat op belangrijke momenten in de geschiedenis van Israël, **heidense priesters** opduiken. Vlak voordat Yahweh zijn verbond met Abram sluit, is daar opeens die wonderlijke priesterkoning *Melchizedek* uit Salem. Hij blijkt in dienst te staan van El Elyon, God de Almachtige. Hij brengt wijn en brood mee en zegent Abram. Ook bij Jozef duikt er een heidense priester op. Als hij tot onderkoning van Egypte verheven wordt, krijgt hij Asnath tot vrouw. Zij was de dochter van *Potifera*, een priester uit On. Jozefs schoonvader was dus een heidense priester. Bij Mozes is dit ook het geval, want hij trouwt met Zippora, de dochter van priester *Jethro*. Ook Jethro verschijnt op een belangrijk moment op het toneel, namelijk net voordat de Torah gegeven wordt.

Het mag niet verbazen dat er bij de geboorte van Yeshua haMashiach, wijzen uit het Oosten opduiken, die een ster volgen. Het is vrijwel zeker dat dit Zoroastrische astrologen geweest zijn, die de stand van de sterren bestudeerden. Zij werden ook wel '**Magi**' genoemd en zij waren priesters in Perzië/Babylonië. Door de sterren geleid wisten zij Yeshua te vinden. Zij offerden Hem hun gaven: goud, wierrook en mirre.

We lezen dat Jethro, als heiden, ook brandoffers en slachtoffers brengt aan de Heer. En samen met Mozes, Aäron en de oudsten gebruikt hij een rituele maaltijd voor het aangezicht van God. Dit doet de vraag rijzen hoe het zit met **heidenen, die offers brengen** aan God. Jethro komt wat dat betreft ook op een heel bijzonder tijdstip, net voordat het Sinaïtisch verbond gesloten wordt en de tabernakeldienst ingesteld wordt. Hij is de laatste heidense priester, die nog voor het Aäronitische priesterschap aan God geofferd heeft.

Voordat het **Sinaïtisch verbond** inging, was het iedereen toegestaan om overal aan God te offeren. We lezen regelmatig over de aartsvaders, die op verschillende plekken altaren oprichten voor God. Maar nadat de Torah op de Sinaï gegeven is, moeten de offers allemaal naar de **Tabernakel** of Tempel gebracht worden. Ze mogen nog wel elders geslacht worden, maar moeten daarna zeker naar de priesters gebracht worden.

Wat betreft de heidenen is het een ander verhaal. Zij zijn nooit het Sinaïtisch verbond met God aangegaan, dus zij vallen nog onder het **Noachidische verbond** uit Genesis 9. De volken stammen immers allemaal van Noach af. Dit betekent dat zij **overal** mogen offeren. We lezen dit bijvoorbeeld in Maleachi 1:11: *Want vanwaar de zon opkomt tot waar zij neerdaalt, is mijn Naam groot onder de heidenvolken en op iedere plaats wordt een rokend offer gebracht aan mijn Naam, een reine gave, want mijn Naam is groot onder de volken, zegt de Heer van de legermachten.*¹

Een tussencategorie zijn de heidenen, die als **vreemdeling** in het midden van de Israëlieten verkeren. Zij moeten hun offers ook naar de Tabernakel of de Tempel brengen, volgens Leviticus 17:8-9. Voor hen gelden ook strengere regels aangaande andere zaken dan voor andere heidenen, want zij worden tot op zekere hoogte ingelijfd bij het volk.² Zo zijn zij bijvoorbeeld ook aan het houden van de shabbat gehouden, volgens Exodus 20:10.

Over de vraag of de heidenen van buiten Israël ook offers mogen brengen in de Tabernakel of Tempel, loopt een eeuwenlange discussie. We vinden hier bijvoorbeeld in de Babylonische Talmud traktaat Hullin 13b een weerslag van. De ene rabbi zegt dat geen enkele offergave van heidenen geaccepteerd wordt in de Tempel en de andere rabbi zegt dat dat wel het geval is.

Terug naar Jethro. Jethro verschijnt op een bijzonder moment. We lezen in het vervolg dat Jethro een hele organisatiestructuur opzet voor Mozes. Hierdoor zet hij Mozes vrij van heel veel werk. Hiermee maakt hij het ook mede mogelijk dat Mozes straks voor 40 dagen de Sinaï op kan gaan, om de Torah te ontvangen. Zo speelt Jethro een belangrijke rol. We leren hieruit dat mensen van buiten ons vaak belangrijke en nuttige lessen kunnen leren, over hoe we zaken aanpakken. **Neem adviezen van buiten serieus!**

¹ Hier wordt een tegenstelling gemaakt tussen Israël en de volken. Israël ontheiligt de offerdienst, terwijl de volken die op juiste wijze brengen. Dit zou eigenlijk andersom moeten zijn, zo luidt Gods aanklacht tegen het volk.

² In Handelingen 2:10 worden zij 'Jodengenoten', 'proselieten' of 'bekeerlingen' genoemd.

De vraag staat nog open waarom er steeds op belangrijke momenten in de geschiedenis van Israël heidense priesters opduiken. Op één of andere manier lijken de **heidenen** meer **voelhorens** te hebben voor Gods werk, dan de Israëlieten zelf.³ Misschien omdat de Israëlieten er zelf te dicht bovenop zitten en het daardoor minder goed kunnen onderscheiden. De heidenen hebben ook hun vergelijkingsmateriaal, van wat ze met hun eigen goden meemaakten. Er zijn onder de heidenvolken dan ook gedreven zoekers, die God achterna gaan.

Yeshua heeft ook scherpe dingen gezegd over de tegenstelling tussen de Joden in zijn dagen en de heidenvolken. Hiermee waarschuwde hij voor het gevaar van blind worden, doordat je **te dicht op het vuur** zit. Dit kan namelijk hoogmoedig of gemakzuchtig maken. Je denkt Gods werken toch wel te kennen en ziet daardoor niet meer in, wat Hij aan het doen is.

Toen er een heidense hoofdman over honderd zijn grote geloof toonde, sprak Yeshua: *Voorwaar, ik zeg u: Ik heb zelfs in Israël zo'n groot geloof niet gevonden. Maar ik zeg u dat er velen zullen komen **van oost en west** en zij zullen aan tafel gaan met Abraham, Izaak en Jakob in het Koninkrijk der hemelen, en de kinderen van het Koninkrijk zullen buitengeworpen worden in de buitenste duisternis...*⁴

Ook heeft Yeshua ooit gezegd dat het Sodom, Tirus en Sidon verdraaglijker zou zijn in de dag van het oordeel, dan Kapernaüm, Chorazin en Bethsaïda. Als in deze heidense steden de wonderen en tekenen zouden zijn gebeurd, zoals Yeshua die deed in de Joodse dorpen, dan hadden ze zich allang in zak en as bekeerd.⁵ Maar doordat men Yeshua al van kinds af aan kende, heeft men zich er niet veel van aangetrokken. Dit is het gevaar van te vertrouwd zijn met het handelen van God. Het roept ons op om alert te blijven en ons af te blijven vragen of Gods wegen toch niet **anders zijn**, dan we altijd gedacht hadden.

Het mooie is dat God alle **volken** bij zijn volk Israël wil gaan **inlijven**. Jethro was daar al een profetisch teken van. Hij was de eerste heiden, die in Israël Torah kwam zoeken. Hij kwam naar de berg van God toe, waar Gods Torah gegeven werd. In het messiaanse vrederijk, als Yeshua is weergekeerd, zullen alle heidenvolken naar Jeruzalem komen om Torah te leren. Dat kunnen we lezen in de profetie van Jesaja 2:1-5.⁶ God zal alle volken onderwijs gaan geven en zal rechtspreken over hen. Dan zal er vrede over de hele aarde komen.

Door **Yeshua** worden we als gelovigen uit de heidenvolken al ingelijfd bij Israël, volgens Rom. 11. We kunnen dus argumenteren dat voor ons dan de wetten gelden, die voor de vreemdelingen golden, die in het midden van Israël verbleven. Dit betekent dus ook dat we ons in onze eredienst moeten oriënteren op de plek die God verkiest: **Jeruzalem**.

³ Amos 9:7-8, Mal. 1:11-14.

⁴ Matth. 8:10-12, Luk. 13:28-30.

⁵ Matth. 11:20-24, Luk. 10:12-15.

⁶ Zie ook bijv. Psalm 87.

De naam van **Jethro** betekent trouwens 'extra', 'overblijfsel' of 'teveel'. Hij wordt als extra toegevoegd aan het volk. Hij staat symbool voor het overblijfsel uit de heidenen, dat zich na het oordeel bij de Messias voegt. Jethro heeft ook nog andere namen in de Bijbel. De eerste is **Reuel**⁷, wat 'vriend of naaste van God' betekent. Hij wordt als vriend of naaste van God en zijn volk beschouwd. De tweede is **Chovav**⁸, wat 'geliefde' betekend. Hij is een geliefde, al maakt hij strikt genomen geen deel uit van Gods volk. Zo wordt Jethro als profetische persoon aan het volk Israël verbonden. Ieder die God en zijn volk liefheeft, mag hem volgen.

Interessant is verder dat het moment van **aankomst** in Egypte en het moment van **vertrek** uit Egypte beide gemarkeerd worden door schoonvaders, die heidense priesters zijn. Door Jozef kwamen de Israëlieten naar Egypte toe. En door Mozes verlieten de Israëlieten Egypte weer. Ook kregen ze allebei twee zonen met namen, die met vreemdelingschap te maken hebben. Jozef kreeg samen met Asnath de zonen **Manasse en Efraïm**.⁹ Manasse noemde hij zo, omdat God hem al zijn moeite en zijn familie had laten vergeten. En Efraïm noemde hij zo, omdat God hem vruchtbaar had laten worden in het land van zijn verdrukking. Mozes kreeg samen met Zippora de zonen **Gershom en Eliezer**.¹⁰ Gershom noemde hij zo, omdat hij een vreemdeling was geweest in een vreemd land. En Eliezer noemde hij zo, omdat God hem tot hulp was geweest en van de Farao had gered.

Zo zien we dat God de periode dat Israël als vreemdeling in Egypte verbleef, omlijst met namen die over het **vreemdelingschap** gaan. God keert alles weer om. Hij houdt alles in de hand. Zoals hij eens de Israëlieten naar het vreemde Egypte bracht, zo brengt Hij hen nu weer terug naar Kanaän. De namen Manasse en Efraïm getuigen ervan dat Jozef zich schikte in het wonen als vreemdeling in Egypte. De namen Gershom en Eliezer getuigen ervan dat Mozes zich niet langer schikte in het wonen als vreemdeling in Egypte. Zo is er een tijd van komen en gaan. En allebei zijn ze in Gods hand. Dat geeft hoop en moed, ook als wij ons soms vreemdelingen of ballingen voelen op onze plek.

Wat hebben we nu geleerd?

1. Anderen **letten op ons** om Gods werken te zien
2. Heidenen mogen **overall offeren** aan God
3. Israëlieten en de vreemdelingen in hun midden, mogen alleen offers brengen in de **Tempel**
4. **Gelovigen in Yeshua** oriënteren zich als ingelijfde vreemdelingen op **Jeruzalem**
5. Neem **adviezen van buiten** serieus
6. Waak ervoor **te vertrouwd** te raken met God: blij je verwonderen over Gods daden
7. Put moed: God zal een einde brengen aan ons **vreemdelingschap**

⁷ Ex. 2:18.

⁸ Richt. 4:11.

⁹ Gen. 41:51-52. *Manasse* betekent 'doen vergeten' en *Efraïm* betekent 'dubbel vrucht'.

¹⁰ Ex. 18:3-4. *Gershom* betekent 'vreemdeling daar' en *Eliezer* betekent 'mijn God is hulp'.